

POŽAR NA KOPI – GAŠENJE GORSKEGA GOZDNEGA POŽARA S HELIKOPTERJEM

Jože Berlec*

UDK 614.84

Članek opisuje gašenje požara na Kopi, 1184 m visokem vrhu v Kamniških Alpah. To je bil predvsem talni požar – gorela sta podrast in humus v globino do skal – na nekaterih mestih pa je ogenj zajel celo krošnje, vendar se zaradi redkejšega gozda po krošnjah ni mogel razširiti na večje območje.

Požar je zanimiv predvsem zaradi težkega dostopa in prvič v Sloveniji uporabljenega načina gašenja s helikopterjem. Pri gašenju je sodelovalo 534 gasilcev in za to porabilo v 19 dneh 8010 ur.

Na Kopi v Kamniških Alpah, 1184 m visoko, je 12. avgusta prišlo do požara. Vzrok je bil najverjetneje odvrženi cigaretni ogorek.

Goreti je začelo prav na vrhu planine, ki je porasla z drevjem, podrastjo in travo, zemlja pa je humusna. Požar se je širil na južno in severno pobočje hriba. Južno pobočje je bilo gasilcem dostopno (približno poldruga ura hoje), severno pobočje pa je nedostopno, saj ga sestavljajo same previsne stene, na polica poraščene s podrastjo, grmičevjem in drevjem.

Gasilci smo se takoj po prihodu lotili gašenja na južnem pobočju. Tu je gorela podrast, tlelo pa je tudi približno pol metra v globino, kolikor je bilo humusa. Gasili smo predvsem s požarnimi metlami, z vodo v nahrbtnjakah in s prekopavanjem terena. Tako smo dobili fronto, dolgo približno 400 m, na kateri smo preprečevali širjenje požara. Na severno stran smo lahko posegali le do omejene oddaljenosti, kolikor so bili gasilci lahko navezani, dlje pa ne. Ker je pretila velika nevarnost, da bi se prav na severni strani požar razširil v dolino ali na vzhodno ali zahodno pobočje, kjer je gozd gostejši, smo poklicali na pomoč helikoptersko enoto slovenske policije za reševanje in gašenje na letališču Brnik.

Ekipa je prihitela na pomoč z enim helikopterjem. S seboj so pripeljali 6000-litrski rezervoar, ki so ga postavili na primeren kraj, na helikopterju pa so imeli pritrjeno vrečasto zajemalko, ki zajame 700 litrov tekočine. Gasilci so rezervoar polnili prek avtocisterne. Ekipa je bila zelo dobro izurjena. S helikopterjem so v letu oz. lebdenju v zraku zajemali vodo in jo odnašali na požarišče, kjer so celotno količino skozi odpirajoče se dno zlili na primeren kraj. Akcija je potekala izjemno usklajeno in hitro. Za zajetje vode, polet do požarišča, izlitje vode na točno določen prostor in vrnitev do zajemališča so potrebovali natanko 4 minute.

V prvem popoldnevu so 19-krat ponesli vodo na požarišče, polet pa so opravili tudi za prenos vode v cisterni na sam vrh požarišča; gasilci so jo uporabljali za pitje in gašenje z nahrbtnjaki. V drugem

dnevu so opravili 26 poletov za gašenje, dva pa za prenos vode v gumijastih rezervoarjih na vrh požarišča. Tudi tretje popoldne smo jih naprosili, da so na Kopo prepeljali dve cisterni po 700 litrov vode, ker smo jo nujno potrebovali za ročno gašenje.

S kopanjem varovalnih kanalov in z ročnim gašenjem nam je požar uspelo omejiti do take mere, da je pogorišče ponoči in podnevi v dneh 20., 21. in 22. avgusta stražilo le še manjše število gasilcev in gozdarjev. Žar je ostal le še na delu severovzhodnega pobočja. Ta je bil z uporabo vrvi že nekako dostopen, ker je tam le še tlelo, medtem ko je bil dim zaradi gorenja premočan, zato na tem mestu gašenje ni bilo mogoče. Zaradi težkega terena požara nismo mogli pogasiti, bil pa je prostorsko omejen. Humusna zemlja namreč tli v globino, dokler ne pride do skalovja, kjer žar ugasne. Zato smo morali imeti na požarišču požarno stražo toliko časa, dokler se niso razmere povsem umirile.

V dneh umiranja požara je prišla na pomoč tudi skupina gorskih reševalcev in jamarjev iz Kamnika, ki se je podala na severno pobočje in gasila na tem težkem terenu. S poznavanjem gorskih veščin so utrli pot v ta nevarni predel, tako da so po njej kasneje hodili tudi gasilci in uspešno delovali.

V noči z 22. na 23. avgust se je zaradi izredno močnega vetra požar ponovno razširil na južno stran grebena v dolžino 150 in širino do 20 metrov. Na požarišče smo morali poslati 43 gasilcev, ki so ves dan prekopavali zelo neugoden teren in tako ponovno omejili požar. Pri tem delu se je žal ponesrečil poveljnik gasilskega društva Tunjice. Po skupnem reševanju gorskih reševalcev in gasilcev so ga s helikopterjem odpeljali v dolino, od tam pa v bolnišnico v Ljubljano. Na srečo ni bil hujše poškodovan (zlomljena ključnica in več udarcev). Po omejitvi požara smo ponovno zmanjšali obseg ekip, okrepili smo le močnejše požarne straže.

Večjo akcijo za dokončno pogasitev požara na Kopi smo ponovno organizirali v soboto, 29. avgusta. Sodelovalo je 35

gasilcev, helikopter pa je v gumijastih cisternah znosil 4000 litrov vode na sam vrh. Akcija je bila izredno uspešna, saj smo s temeljitim prekopavanjem in močenjem z nahrbtnjaki gasili sistematično in dokončno. Delo smo nadaljevali še v nedeljo z ekipo 25 gasilcev. Ob 10.15, ko so morali pogasiti le še nekaj več kot kvadratni meter požarišča, se je ulil dež. Nevihta in kasnejši dež sta naše delo dokončala. Gasilci so se sicer povsem premočeni, vendar zadovoljni, končno lahko vrnili domov.

Po tem deževju smo opravili še dva inspekcijska ogleda in obakrat ugotovili, da na Kopi po 19-dnevem gašenju ne gori več.

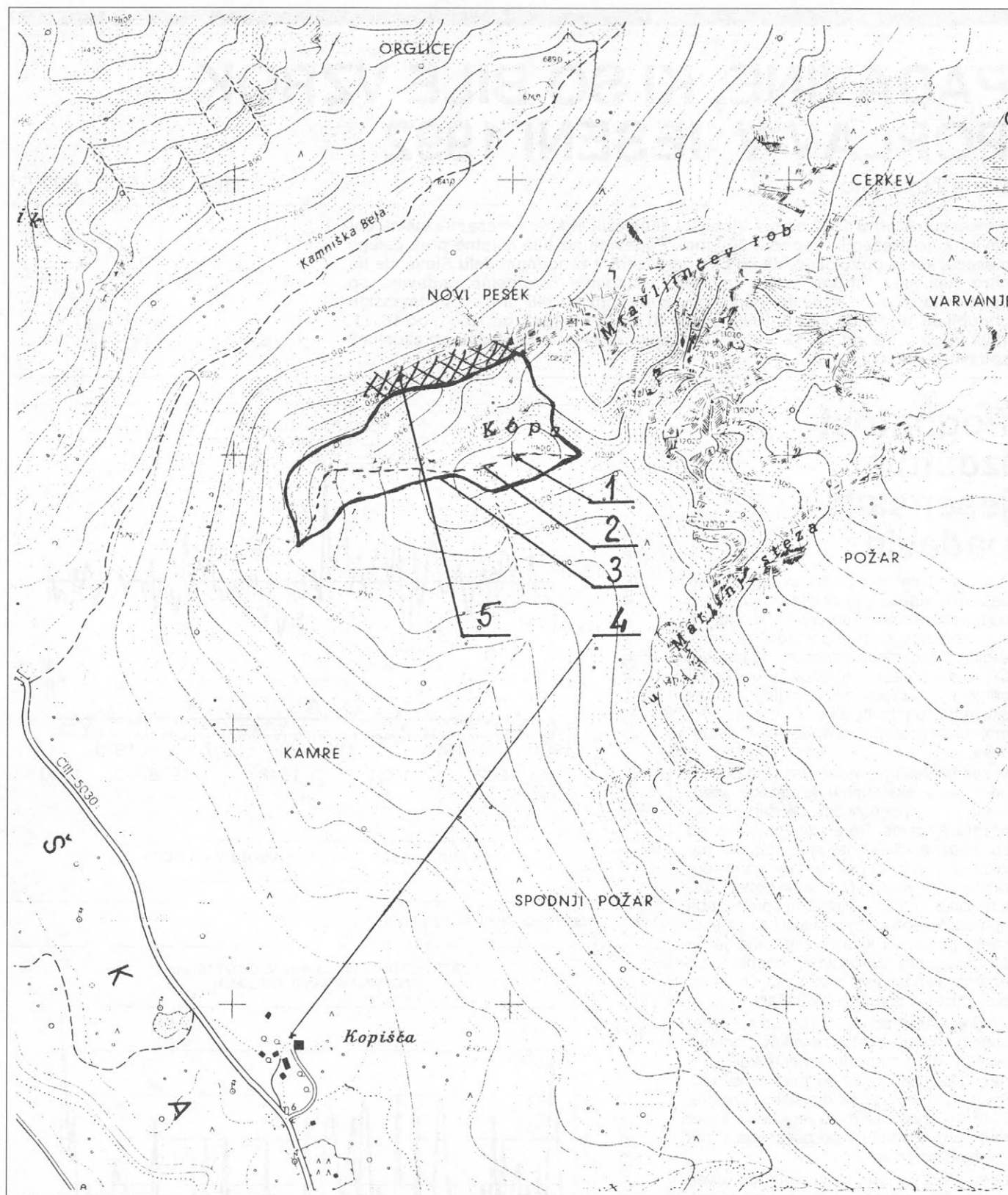
Požar na Kopi je gasilo skupaj 534 gasilcev po 12 ur na dan. Da so prišli na kraj gašenja, so porabili še po tri ure za vzpon in sestop. Izračunamo lahko, da so gasilci in delno tudi gozdarji za gašenje porabili 8010 delovnih ur. K vrednosti dela pa niso vštet stroški priprave, osebna obutev in prehrana, za kar je skrbel vsak sam.

V tej akciji gašenja smo v Sloveniji prvič uporabili helikopterje. Njegovo sodelovanje je bilo zelo koristno, zato tudi upravičeno. Prav helikopterska ekipa je pogasila požar v nedostopnih stenah, izredno pomembno pa je tudi, da nam je na sam vrh vozil potrebne količine vode. Če te pomoči ne bi bilo, bi morali gasilci nositi vodo v nahrbtnjakah (v posodo gre 25 l vode, posameznik pa zaradi težavnega terena ne bi zmozel nesti več kot 15 l naenkrat!).

Seveda pa samó gašenje s helikopterjem ne zadošča. Pomoč gasilcev mora biti učinkovita in dosledna, kajti v nasprotnem primeru bi bilo lahko tudi gašenje s helikopterjem neekonomično: globalno pogasi helikopter, vsa žariščna jedra pa vendarle dokonča gasilec.

Uspešno gašenje požara na Kopi je vsekakor plod zelo dobrega sodelovanja in izrednih naporov vseh gasilcev v naši občini – pri gašenju so sodelovala vsa društva, četudi je največje breme nosilo gasilsko društvo Kamniška Bistrica kot domačin na tem terenu. Zasluge za uspešno akcijo pa gredo vsekakor tudi opera-

* Mlakarjeva 2, 61240 Kamnik.

Slika 1. Prikaz lokacije požarišča na Kopi.

Legenda:

- 1 – mesto nastanka požara
- 2 – komandno mesto na požarišču in mesto, kamor je helikopter odlagal
- 3 – meja požara
- 4 – mesto, od koder smo odhajali peš na požarišče
- 5 – pas, ki smo ga gasili s helikopterjem

tivnemu vodstvu občinske gasilske zveze Kamnik, občinskemu štabu za civilno zaščito, kamniškim gorskim reševalcem in jamarjem, gozdnemu gospodarstvu Kamnik, slovenski policiji in še mnogim posameznikom. Delček te 19-dnevne akcije je posnela ekipa kamniške kableske televizije Impulz in posnetke kasneje predvajala. Na filmski trak so ujeli del požarišča, ročno gašenje; zelo kakovostno pa so prikazali

tudi gašenje s helikopterjem in vse njegove operacije. Tako so po svoje prispevali k preventivnim prizadevanjem gasilcev.

Ob tem dogodku smo resnično složno združili svoje moči in z dolgotrajnim in naporim delom pogasili tisto, kar je neki malomarnež zagrešil v trenutku nepremišljenosti.